

НАРОД

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарна се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

Србија и Румунија

Јаш, 19 октобра

„Службени Лист“ доноси нову листу српских редова, подофицира и официра из I дивизије, које је одликовао румунски краљ.

Овом приликом „Ендепанданс Румен“, службени орзан румунске владе штампао је ове редове:

„Нека наши ратни другови, Срби, понесу ова одличја са уверењем да могу увек с правом рачунати на нашу захвалност. Нека их завештају својим потомцима. И ако доцније, једнога дана, њихови прауници кажу нашим прауницима: „Ево крстова, које су ваши преци дали нашим прецима, који су се борили за њих—нека српски јунаци, наши другови по оружју и памњама, буду уверени, да ће потомци њихови наћи у нашим потомцима браћу, која ће их дочекати раширених руку, и која ће им помоћи као што су нама њихови преци помогли. И тако ће Велика Србија и Велика Румунија бити до века две сестре, уједињене најдубљом и нераздвајном љубављу.“

Керенскова победа

Отварајући Припремни Парламенат, Керенски је држао један дуг говор, у коме је рекао:

»Први пут од почетка Револуције влада се налази у могућности, да ради са преставницима организоване снаге руског народа, који је постао слободан и господар самом себи. Ми се надамо да се нико, никаква политичка група и ни један појединац, неће усудити да насрне на суверену вољу руског народа, који ће дати своју одлучну реч у Уставотворној Скупштини.

»До сада провизорна влада је имала пуну власт коју јој је дала Револуција. Заклетвом везана, да ће верно предати ову власт органу, који ће представљати вољу свега народа у Русији, Уставотворној Скупштини, влада је бранила ову вољу против сваког насртаја и до сада је у два маха успела да је одбрани.

»Господо, тренутак је крајње тежак и пун одговорности, кад почиње наш рад, у коме ће влада сарађивати свом снагом, свима сретствима, трудећи се заједно са вама да не утичемо на вољу будуће Уставотворне Скупштине.

»Два проблема, проста али крајње тешка, треба да привуку вашу и сва чију пажњу као и пажњу владе: Одбрана отаџбине и рестаурација наше борбене снаге, како би она одбила све насртљивијег непријатеља, који триумфује не по својој

снази већ по нашој неактивности. Влада ће вам то изложити на једној од идућих седница и ви ћете видети, да руски народ, кад хоће може да изађе из тешке ситуације далеко брже, него што то мисле наши непријатељи.«

Даље је Керенски уз бурно одобравање целог скупа, одушевљено похвално руске морнаре за њихов рад. Он је изложио опасности и изјавио да руска демократија, и ако она жели мир, никада неће капитулирати пред силом која насрће на принципе права и правде.

Председник Привременог Парламента изјавио је, да се Русија никада неће одрећи одбране своје отаџбине против непријатеља. Он је затим поздравио савезничке државе, тесно везане са Русијом, старим аспирацијама и вољом да се добије частан мир.

После избора председништва, максималиста Троцки јако је напао владу као и буржоаске елементе. Он је додао да максималисти не могу сарађивати ни са владом ни са провизорним Парламентом. На то су максималисти изашли из сале Парламента, вичући: Живео демократски мир!

Скупштина је поздравила њихов одлазак узвицима: Срећан пут!

ЧЕСИ ПРОТИВ НЕМАЦА

Берн, 19 окт.

Чешки посланик Странски држао је недавно један врло оштар

говор против аустријске политике. »Треба, рекао је он, укинути узроке који стварају сукобе међу народима и не допустити да се у центру Европе наместе две немачке царевине, којима се управља из Берлина.«

Странски овако завршује:

»Каже се да је савез са Немачком неразорив. Ничега у свету нема што је неразориво. У осталом, Немачка има своје нарочите циљеве који се нас не могу тичати.«

ЗВЕЗДИЦЕ

Митрополит, г. Димитрије, тражио је од свих манастирских старешина да му положе манастирске рачуне.

Да лиће се онима, који су у Швајцарској, признати плата, коју су они себи одредили?

Гаргантуа

АМЕРИКА И СПОРАЗУМ

Вашиington, 19 окт.

После конференција са председником Вилсоном, г. Лансинг је најавио, да ће Сједињене Државе бити заступане на идућој савезничкој конференцији у Паризу.

Г. Лансинг је потом приметио, да још није утврђено ни место ни датум за ту конференцију. Једно од најважнијих питања, која ће се на њој претрести, јесте питање о америчкој тонажи. Овога часа готово је укупна америчка тонажа употребљена за пренос америчких војника у Француску, као и за пренос материјала и намирница за њих.

БУГАРИ У КОНСТАНЦИ

Амстердам, 19. окт.

Један угледан Холанђанин, који је пролазио кроз Констанцу у тренутку када су бугарске трупе улазиле у ту варош, стигао је у Амстердам, пошто је до данас задржан прво у Бугарској потом у Немачкој.

Он је дао опширне податке о зверствима која сузавојевачи починили и којима је он лично присуствовао. Он тврди да су 30 румунских официра, који су већином били тешко рањени те се нису могли евакуисати, на заповест бугарских официра сви послани у болницу где су лежали. Преко 100 лица стрељано је и обешено; међу њима и десетак жена

и један дечак од 14 година, син једног великог пољопривредника из околине Констанце.

УМОР ОД ГЛАСАЊА

Лондон, 19 окт.

Из Одесе јављају »Тајмс«:

У целој Русији били су избори за земства. Сељаци показују крајњу равнодушност. Од бирача гласало је само 20 до 30 од сто. Ова је равнодушност последица непрекидних избора за разне одборе, конгресе и депутације, као и последица многих скупова, манифестација и конференција. Сад сви траже одмор.

ЦРНА РУКА

У Војном Суду за официре прекрјуче и јуче расправљала се на јавном претресу кривца генерал-штабног пуковника у пензији Милутина Лазаревића, као саучесника осуђених коловођа тајне превратне организације.

Судили су: коњички пуковник г. Жив. Бабвић као председник; пешад. пуковник М. Филиповић и судски пуковник г. Јован Јовановић као судије и г. Бож. катанић реж. капетан и судија крагујевачког првостепеног суда као деловођа.

Пошто је државни тужилац г. Ж. Весовић, суд. пуковник прочитао тужбу, којом се Лазаревић тужи за дела из §§87 тачка а., 87. а. и 104. Казненог Закона—радије противу живота Престолонаследника, припреме да се изврши преврат и владалац спречи у вршењу уставних права и уреди суду и Врховној Команди—оптуђени је узет на испит. Он се бранио да никада није био противу Престолонаследника и Династије. На против, још раније, по повратку из Француске, и пре но што је ступио у организацију, кад је видео да су неки његови другови из завере, са пок. Димитријевићем на челу, ударили странпутицом, радио је по сопственој иницијативи, да их врати, због чега се тада посвађао са Димитријевићем. У 1915 годвни на Торлаку и 1916 на Крфу, радио је, вели, на јединству официрског кора и ангажовао се нарочито код пуковника Димитријевића да се окане и са својом кликом да не поткопава углед Престолонаследнику, већ да се у интересу земље воспостави слога и јединство официрског кора, на чему је радио и генерал Мирко Милосављевић. Пуковници Димитријевић и

БРИТАНСКА СНАГА

Лондон, 19 окт.

Председник владе и Лорд Керзон изнели су важну статистику о британском раду у рату. Петнаест милиона људи прешло је мора, а само 2000 нестало је због непријатељске акције. Сто двадесет милиона тона хране и другог материјала пренето је за нашу и савезничку војску у свима крајевима света.

Британска експедициона војска од 160 хиљада попела се на три милиона људи, а особље на флоти од 125.000 на 430.000.

Миловановић привидно су пристајали, али је и тада осећао њихову хладноћу, а после се уверио да су га варали и компромитовали. Истиче дијаметралну разлику између њега као часна човека и честита официра и раније осуђених превратника, које је назвао ирачним људима, с чијим плановима није био упознат и с којима није могао радити против живота Престолонаследниковог.

Положеном заклетвом признаје да је »предао лушу ђаволу«, али са ограничењем, јер му нису прочитали страшне одредбе устава организације, које би могли извршити само непријатељи Династије и злочинци, а он то није.

Признаје за своја три писма, нађена код бив. пуковника Димитријевића, која му је 1914. год. упутио из Скопља као начелник штаба команде Нових Области поводом питања о приоритету, где има и оваквих пасуса: »клучке се овде почело да одмотава, на вама је тамо да то искористите. Ми вас сви поздрављамо са девизом напред«, затим извешће како се неки гарнизони нису још јавили, па онда где се грди пуковник Живановић због неактивности и т. д. Брани се да му је писао не као члан организације, већ као официр у једном официрском питању, које је мислио да се реши само легалним путем, за доказ чега наводи своје писмо истом Димитријевићу, којим је са друговима Плазићем и Глишићем одрекао да изврши његов позив о смени полицајских власти у Новим Областима, називајући то преторијанством.

Пуковника Живановића долакао се у писму стога, што се тада приликом официрског протеста противу уредбе о приоритету показало као ку-

каваца, ма да су у Скопљу очекивали супротно, јер је он то питање и изазвао својим сукобом са окружним начелником у Битољу!

Признаје такође да је Димитријевићу том приликом послао и поверљиву депешу тадањег команданта Нових Области о расположењима официара у питању уредбе, упућену Министру Војном, али то није радио у духу устава организације, већ да би исту пок. Војвода Путник могао употребити ако је сакрије Министар Војни.

Увредљиве рапорте из Лутре писао је, вели, под првим утисцима бола због лишења слободе и свакојаким узбудљивих вести, покушених са солунске калдрме, које су му неверно саопштили неки накнадно интернирани другови, те се за тим повео и добио криво мишљење о процесу и људима. Жали то, а кад је прочитао у новинама публиковану пресуду, и по том и књигу „Тајна Превратна Организација“, онда му тек синило пред очима и постало све јасно, те одмах још јула месеца написао извињујући рапорт.

Пошто је саслушано више виших официра као сведока, од којих неки посведо

чавају његову појалност, друга, да им се оптужена раније жалио на Димитријевића и Миловановића и да за њихове непромишљене поступке неће да сноси одговорност, и после одбране браниоца му г. Живка Тадића београдског адвоката и резервног коњичког поручника као и његове завршне речи, суд је јуче у један сат по подне, после подужег саветовања, изрекао пресуду, којом се оптужени за прво цело саучешћа у атентату ослобођава као невин, за друго — саучешће у припреманом преврату — осуђује на десет година заточења, и за дело увреде у званичној дужности на годину дана затвора.

ОТВарање Собрања

Амстердам, 19 окт.

На првој седници Собрања прочитао је Радославов престону беседу. Бугарски краљ, пошто је најпре учинио у њој алузију на Кајзерову посету, као на доказ о постојаности савеза између Бугарске и Немачке, каже:

»Ако непријатељи Централних Сила одбију Папин предлог, они ће имати да снесе и сву одговорност за то«.

НА БУРИ И ВЕТРУ

Један француски авијатичар овако прича своје доживљаје:

»Први пут летео сам над непријатељским рововима 15. јануара 1915. Ветар је био тога дана врло јак и готово ме носило. Бејак одлетео далеко у непријатељске редове, да бих донео што више података. Ах! Још сам био врло млад и нисам помишљао на повратак. Од Милхаузена до наших ровова има 20 километара, а ја сам их превалио за 2 и по сата. Готово пола сата морао сам се задржати над Милхаузенем, немогући напред. Трудно сам се да се извучем из овог несносног положаја, те се спустих на висину од 1300 метара. И тако се спасах. Од тога дана редовно, када год сам се спремао да похотим Немце, прво бих се окренуо лицем ветру, да се уверим, да сам бар са те стране сигуран.

Неколико дана доцније морао сам издржати 7 сати на аероплану. Само у осматрању провео сам 2 и по сата, када сам се готово смрзао од зиме, тако да су ме морали скинути са аероплана. Био сам кроз промрзао.

Када сам се 31. јануара кренуо на пут, ветар је био врло погодан за повратак. Између Милхаузена и Гибвилера, мотор попусти, и ја се спустих на висину од 700 метара. Мој друг даде ми знак да окренем ка Вогезима, како не би допали ропства. Предетех гребен северно од Хартмансвилеркопа, када осетих како ме силно долина вуче. 150 метара под нама стоје Немци и гађају на нас оружјем сваке врсте. Мој друг се

готово сав сакрио у своје седишту. Осећам како ми се коса диже. Видим пушке и чујем пуцњаву. Бр!.. Цео ми живот у тренутку изађе пред очи. Једна једина мисао овлада је свима осталим: »Хоће ли ме убити или заробити?«. Узимам бусолу, како би нам се нашао ако паднемо у коју шуму, да бисмо могли побећи. Ослободио сам једну ногу, па руку, како бих, у случају да будем рањен, могао и даље управљати апаратом. Положај је такав да човек излуди. Ево и долине Тана. Апарат већ додирује земљу. Пушке не могу више да добаце. Ово је већ грдан успех. Мој осматрач помала главу из скровишта. «Спасени! Спасени!» чујем како ми довикује. Над равницом смо, те се можемо мало дићи у висину. Од узбуђења био сам се толико загрејао да сам скинуо кожни капут. Али убрзо сам прокоптао од зиме због те своје непромишљености. Али, што му драго, само кад смо спасени! Овај излет донео ми је нареднички чин и медаљу.

Више пута за време извиђања морао сам ступати у борбу. Прву сам борбу имао у јануару, када сам натерао противника на бегство. И од тада ове борбе су све чешће, тако да сам у последње време приликом сваког извиђања имао по неколико сукоба.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

ЗАДУШНИЦЕ

Свештеници Команде Места одржаће у суботу 21. ов. мес. Митровске Задушнице заупокојену службу у капели

српског и руског војничког гробља у Зејтинлику, а парастос на гробљу за вечни покој свих тамо сахрањених и српских и руских хероја.

Служба ће почети у 8 а парастос у 9 и по часова пре подне.

РАТНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Северно од Ене артилеријска акција у области Пиноне. Укупан број заробљеника од 10 до 14 октобра 11157, од којих су 237 официра. Заплењено је 160 топова.

На десној обали Мезе Немци су покушали један напад на сектору Бомон, али су одбијени.

17 октобра француски пилоти су оборили шест немачких аероплана, а четири оштећена и пала су у њихове линије. Француски авијатичари бацили су 7700 кила пројектила на више жељезничких станица.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

На нашем левом крилу, где је земљиште ниско и преплаћено, нарочито је рђав терен. Ипак су наше моринске и лондонске територијалне трупе, после упорне борбе заузеле неколико утврђених мајура и јаких тачака.

Трупе из Глучестра извршиле су прошле ноћи успешан напад у непријатељске ровове јужно од Гаврела. Белгијске трупе јужно од Дексмада једним препадом добиле су 19 заробљеника.

Непријатељски аероплани прешли су на нашу источну обалу. Апарати нису могли да продру у унутрашњост а под ватром наше артилерије против аероплана, побацали су одмах своје бомбе на поља и вратили су се на море, бацивши у воду и остатак бомба.

РУСКИ КОМИНИКЕ

Више немачких напада, који су извршени после јаке артилеријске припреме, одбијени су руском ватром у области Јакобштата.

У правцу обале, у пределу Јаун—Семо, непријатељ је, после бомбардовања хемијским гранатама, покушао да пређе у офанзиву али, дочекан нашом митраљеском и пешачком ватром, повукао се.

У правцу Риге непријатељски пешачки напад одбијен је.

На западном, југозападном и румунском фронту пушкарање и извиђање.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Јуче су били сукоби на брежуљцима од Сан Даниела до Форнули. Храбро држање наших заштитница и коњице дало је могућности трупама да поседну нову линију.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ЖЕНЕВА. — Пошто је одржао више конференција са главнијим члановима једног грчког удружења, чије су германофилске намере добро познате, бивши краљ Константин са бившим престолонаследником отпутовао је у Цирих.

ПARIЗ. — Дознало се, да су Немци покушали да од четири хиљаде заробљених Ираца, образују један пук, који би се борио против своје рођене браће. Ираци су то са презрењем одбили.

ЛОНДОН. — Министарство војно објављује, да је генерал Кајлеј рањен на британском фронту у Француској.

ЖЕНЕВА. — У почетку овога месеца курс у Швајцарској био је овај: 100 француских франака 81.05 швајцарских франака; 100 марака 64.30; 100 круна 41.25; 100 рубаља 74.25; 100 песета 111.75 франака.

ЊУЈОРК. — »Хавасова Агенција« јавља, да је дописник »Ивнинг Поста« у Вашингтону рекао, да је енглеска политика да држи утајности број потопљених сумарена, толико деморалисала немачку морину, да се у званичним круговима држи, да је то један од главних разлога што су се побунили морнари у Вилхелмшафену. Многе морнаре натерали су бајонетима да се укрцоју у сумарене. Министарство морине извештено је, да је ситуација у немачкој флоту и сувише озбиљна.

АТИНА. — Из Париза јављају »Патрису«: Савезничка конференција сазвана је у Паризу. Седнице ће бити од 25 октобра до 1 новембра. Владу Сједињених Држава представљаће генерал Першинг.

ПARIЗ. — Јављају из Петрограда, да је истрага по афери Корнилова утврдила да цео покрет бившег генералисима није имао антинационалан карактер. Ратни савет изјаснио се за ослобођење генерала Корнилова.

АМСТЕРДАМ. — Једна група од 192 немачка војна безунца прешла је Холандску границу.

ЖЕНЕВА. — Колико су немачке резерве у људима јако исцрпљене види се по томе што су пре кратког времена времена скоро сви улани преведени у пешадију и у разна митраљеска одељења.

БЕРН. — Инжињер Карло Брандау, који је конструисао Симпловски тунел, умро је у Каселу.

ЦИРИХ. — У једном писму, упућеном „Локал Анцајгеру“ генерал Хинденбург прети немачком народу да ће држава реквизирати сва приватни имања, ако становништво не буде издашно у упису новог немачког зајма.

ЛОЗАНА. — »Минхенер Најесте Нахрихтен« пишу, да се у Немачкој спрема законски пројекат, по коме се Немачка дели на велике бирачке области за идуже изборе. Тај пројекат поднеће се Рајхстагу пре нове године.

БЕРН. — Од почетка рата број становништва у Берну попео се од 100.000 на 200.000. Већину доселеника чине Немци. Немачко посланство узело је под закуп или купило око 40 зграда за разне обавештајне службе и шпијунажу.

БЕРН. — У Аустрији су избили велики неред. У Брину су војници пуцали на светину. Нереди је била такође у Пожуну, Бечу и Љубљани. Манифестанти су заузали више слагалишта муниције.

ЦИРИХ. — »Моторваген«, немачки технички лист, предлаже да се за пренос петролеума из Румуније конструише нарочити канал, који ће водити из Плесњи (Румунија) у Одерберг (Шлезеја). Овај би канал био дугачак 1200 километара. Пренос петролеума овим путем стао би 6 марака од тоне у место што данас стаје 300 марака.

БАЗЕЛ. Из Беча јављају да је посланик Доберниг, председник странке немачке уније дао оставку.

БЕРН. — Немачка железничка управа решила је да знатно ограничи железничка саобраћај за путнике. Цене ће се удвојити за све класе, а да се не би возови претрпавали, смањиле се знатно и број јесених осустава.

ПARIЗ. — Немачка штампа овако признаје француске успехе на фронту Ене: Французи су успели да нам зададу јак удар на северном фронту. Јаким снагама и интензивном артилеријском ватром спречили су нас да доведемо резерве и да дотурамо муницију.

РИО ДЕ ЖАНЕИРО. — Бразилијанска скупштина са 59 гласова против два објавила је ратно стање са Немачком. Председник републике прокамовао је ратно стање.

РИМ. — Краљ ће позвати све бивше председнике владе и шефове група. Вероватно је да ће кабинет састављати коалиција најбољих техничких и парламентарних елемената.

АМСТЕРДАМ. — Представници већине у Рајхстагу известили су Валентина, шефа цивилног царског кабинета, да Михаелис више не може остати канцелар и молили су га да о томе извести Њазера.

МАЛИ ОГЛАСИ

Нова американска
ЗУБНА КЛИНИКА
Др. Параскевопулоса

Препоручује своју нову американску зубну клинику. Једини атеље где се могу начинити американска десна са зубима без непца. Клиника се налази у Егнатијевој ул. бр. 357. За г. српске офицере и војнике нарочито попуст. 10